

[Bertel Dahlgaard.]

vil søge den bedst mulige og mest alsidige orientering om arbejdet som grundlag for en senere stillingtagen, men at Finland for tiden ikke ønsker at gribe direkte ind i de forhandlingsresultater, som er ved at tage form mellem de tre skandinaviske lande. Vi må fra dansk side hilse Finland velkommen i dette arbejde. Der synes her tale om begyndelsen til en udvikling, som vel kun få af os for blot et par år siden turde anse for sandsynlig.

For det tredje. I den seneste tid har drøftelserne om et vesteuropæisk marked givet en ny baggrund for det nordiske samarbejde. Jeg har bemærket, at der i den nordiske debat begynder at rejse sig røster for i de nu påbegyndte undersøgelser med henblik på et vesteuropæisk marked at se en hindring for det nordiske fællesmarked. Den store „förbrödring“ mellem vesteuropæiske folk er en langt mere konstruktiv tanke, hævder man, lad os derfor lægge den mindre omfattende nordiske tanke til side. Jeg vil gerne meget indtrængende advare imod disse røster. Ikke således at forstå, at jeg mener, at Danmark skal holde sig uden for et eventuelt vesteuropæisk fællesmarked, men et sådant marked er indtil videre kun en fjern mulighed. Vi ved i øjeblikket intet om, hvorvidt dette marked bliver til virkelighed, og kun lidt om, på hvilke vilkår eller under hvilke former det eventuelt vil blive søgt realiseret, og efter det for tiden foreliggende har Danmark al grund til at være på vagt for sine store landbrugsinteresser.

Én ting er nogenlunde sikker: et vesteuropæisk markeds virkeliggørelse vil tage såre lang tid; ingen tør regne med mindre end et sted mellem 10 og 20 år. Man bør endvidere lægge mærke til i den kommende tid, at blandt de kredse, der vil fremhæve deltagelsen i et vesteuropæisk marked på bekostning af det fællesnordiske marked, vil findes alle dem, der på grund af frygt for den friere konkurrence i et nordisk marked har været passive eller negative over for tanken om det nordiske fællesmarked. Tanken om det fælleseuropæiske marked synes disse kredse et tjenligt middel til at søge de nordiske planer udskudt eller hindret. Vi bør efter mit skøn i Danmark forstå, at der ikke er nogen modsætning mellem tanken om et vesteuropæisk marked

og et nordisk marked. Det nordiske er det på kort sigt gennemførlige og nogenlunde sikre, hvis vore lande vil det. Det vesteuropæiske er det usikre og i alt fald kun muligt på meget lang sigt; og virkeliggørelsen af det nordiske marked kan aldrig tænkes at stille Norden mindre gunstigt i forhold til planerne om det europæiske marked.

Vi bør nu samle os om i løbet af det næste halvandet år at skabe de politiske forudsætninger i Norden for virkeliggørelsen af det nordiske fællesmarked. Regeringen og folkettingen vil, tror jeg, føle sit store ansvar i denne sag. Mulighederne har aldrig været gunstigere end i øjeblikket for en virkeliggørelse af tanken om et økonomisk samvirke i Norden. Om godt et halvt år vil en samlet konkret plan for et nordisk marked foreligge fra de sagkyndige. Lad os da ikke falde til gustent overlæg, men gribe chancen; den kommer næppe igen i vor generation.

Vender vi os herefter til den aktuelle situation her i landet, er det de økonomiske forhold, der særlig optager sindene. Der er på dette område lyspunkter at notere, men desværre også mørke punkter, som kan indbyde til utryghed. Blandt lyspunkterne er, at trods virkningerne af den meningsløse arbejdskonflikt i foråret har de i 1954 og 1955 gennemførte valutaforanstaltninger hidtil holdt valutasituationen i ro. Fra juli i fjor til april i år forbedredes valutastillingen med ca. 300 mill. kr., samtidig med at der blev afdraget ekstraordinært 80 mill. kr. på den udenlandske gæld. Så medførte arbejdskonflikten et tilbageslag i april og maj på 125 mill. kr., men i de siden forløbne 5 måneder er der, set under ét, sket en mindre forbedring. Et meget betydeligt lyspunkt er endvidere den gode høst.

Imidlertid bør disse lyspunkter efter vort skøn ikke gøre os trygge og dermed uforsigtige; dertil er der alt for mange usikkerhedsmomenter både i den internationale og den indenlandske udvikling. Der er usikkerheden omkring landbrugets eksportpriser, der er usikkerheden med hensyn til priserne på de råstoffer, vi må indføre; og kan vi regne med en fortsat stigning i industrieksporten? Hertil følger sig, at vi endnu ikke helt har set virkningerne af det større forbrug, som lønstigningerne må antages at medføre.

Vi må passe på ikke at begå samme undladelsesfejl som i foråret 1954. Da satte den